

สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ (International Sale Contract)

สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจการค้าระหว่างประเทศซึ่งหมายความถึงกิจกรรมด้านการค้าและการพาณิชย์ทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า การบริการ การลงทุน การหมุนเวียนของเงินตรา และการถ่ายทอดความรู้ทางเทคโนโลยีข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ

ความหมายของสัญญาซื้อขาย

สัญญาซื้อขาย คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ขายโอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย (ป.พ.มาตรา 453)

ความหมายของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ

พระราชบัญญัติว่าด้วยความเป็นเอกภาพสำหรับการซื้อขายระหว่างประเทศ (The Uniform Law on International Sale Act 1967)¹ ของอังกฤษ มาตรา 1 ให้ความหมายของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศที่กฎหมายฉบับนี้จะใช้บังคับไว้ดังนี้

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่สัญญาซื้อขายที่ได้กระทำระหว่างคู่สัญญาซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ในดินแดนของรัฐที่แตกต่างกันและประกอบด้วยกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

- เมื่อสัญญานั้นเกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้า ซึ่งในขณะที่ทำสัญญาสินค้านั้นอยู่ระหว่างการขนส่งหรือถูกขนส่งจากดินแดนของรัฐหนึ่งไปยังอีกรัฐหนึ่ง
- เมื่อคำเสนอและคำสนองได้กระทำในดินแดนต่างรัฐกัน
- เมื่อการส่งมอบสินค้าจะต้องกระทำในดินแดนของรัฐนอกเหนือไปจากดินแดนของรัฐที่ทำคำเสนอและคำสนอง

ส่วนพระราชบัญญัติว่าด้วยสัญญาอันไม่เป็นธรรม (The Unfair Contract Term Act 1977) ของอังกฤษ มาตรา 26 (3) และ (4) คำจำกัดความว่า สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศจะต้องลักษณะ ดังนี้

¹ พ.ร.บ.ดังกล่าวว่า Convention Relating to a Uniform Law on International Sale of Goods , The Hague , 1964 มาผนวกเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมาย

- 1) เป็นสัญญาที่มีการโอนสิทธิครอบครองหรือกรรมสิทธิ์ในสินค้า และ
 - 2) คู่สัญญามีสถานประกอบการที่อยู่กันคนละประเทศหรือถ้าไม่มีสถานประกอบการก็ต้องมีถิ่นที่อยู่กันคนละประเทศ
- นอกจากนี้ยังต้องมีสาระดังต่อไปนี้
- ก) ในขณะที่ทำสัญญาซื้อขาย สินค้าจะต้องอยู่ระหว่างขนส่งหรือจะถูกขนส่งจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง หรือ
 - ข) ค่าเสนอและคำสนองจะต้องทำกันคนละประเทศ หรือ
 - ค) มีข้อกำหนดให้ส่งมอบสินค้าไปยังประเทศอื่นนอกจากประเทศของคู่สัญญา
- สำหรับคำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับเรื่องอำนาจศาลในคดีการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่
- คำวินิจฉัยของประธานศาลฎีกาที่ ทก 23/2547 ซึ่ง วินิจฉัยว่าฟ้องโจทก์เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับการซื้อขายระหว่างประเทศเพราะคู่ความมีภูมิลำเนาคนละประเทศ และมีการส่งสินค้าจากประเทศไทยไปยังประเทศเวียดนาม

ลักษณะของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ

สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือเพื่อให้มีการขนส่งสินค้าจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง โดยผู้ซื้อและผู้ขายอยู่คนละประเทศ สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศจึงประกอบด้วยสัญญาหลายประเภท โดยมีสัญญาซื้อขายสินค้าเป็นหลัก และมีสัญญาเกี่ยวเนื่องอื่นๆ ได้แก่ สัญญา रखน สัญญาประกันภัย และการชำระเงินระหว่างประเทศ ทั้งในสัญญาซื้อขายเองก็มักมีข้อตกลงเกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้บังคับ ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี และอนุญาโตตุลาการ

กฎหมายที่ใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ

เนื่องจากการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศจะต้องมีการเคลื่อนไหวของสินค้าจากประเทศหนึ่งข้ามพรมแดนไปยังอีกประเทศหนึ่ง จึงอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายหลายฉบับ ทั้งกฎหมายภายในของประเทศผู้ซื้อและประเทศผู้ขาย กฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี และวิธีปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ

กฎหมายภายในของประเทศผู้ซื้อและผู้ขาย ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยนิติกรรมสัญญา และหนี้ และเอกเทศสัญญาลักษณะซื้อขาย रखน ตัวแทน ประกันภัย ตัวเงิน การอนุญาโตตุลาการ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย ซึ่งเป็นกฎหมาย

เอกชน และกฎหมายมหาชนได้แก่ พระราชบัญญัติที่ว่าด้วยการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าว่าด้วยการส่งออก พระราชบัญญัติศุลกากร และพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

กฎหมายระหว่างประเทศ หมายถึง ความตกลงระหว่างประเทศทั้งที่เป็นแบบทวิภาคี (Bilateral Agreement) ซึ่งเรียกว่าสนธิสัญญา (Treaty) และแบบพหุภาคี ซึ่งเรียกว่าอนุสัญญา (Convention) อนุสัญญาที่สำคัญ เช่น อนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (United Nation Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna Sales Convention) 1980 (CISG) ยกร่างโดย United Nation Commission on International Trade Law (UNCITRAL) ซึ่งปรับปรุงมาจาก Hague convention (1964) 2 ฉบับ คือ Uniform Law on International Sale of Goods และ Uniform Law on the Formation of contracts for the International Sale of Goods

อนุสัญญาฉบับแรกวางหลักเกณฑ์เพื่อความเป็นเอกภาพในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ ในเรื่องหน้าที่ผู้ซื้อ หน้าที่ผู้ขายและการโอนความเสี่ยงภัย ส่วนอนุสัญญาฉบับหลังพยายามที่จะแก้ปัญหาความแตกต่างของกฎหมายสารบัญญัติระหว่างระบบคอมมอนลอว์ และ ซีวิลลอว์ ในเรื่องค่าเสนอ คำสนอง

อนุสัญญาที่ปรับปรุงใหม่ (CISG) วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศที่สำคัญ คือ แบบของสัญญา คำเสนอคำสนอง หน้าที่ของผู้ขาย หน้าที่ของผู้ซื้อ การเลิกสัญญา และการบังคับใช้

ประเทศที่ให้สัตยาบันในอนุสัญญา (CISG) แล้วที่สำคัญได้แก่ อาเจนตินา ออสเตรเลีย จีน เยอรมนี ฮังการี อิตาลี นอร์เวย์ สวีเดน และสหรัฐอเมริกา

อนุสัญญาว่าด้วยการทำให้เป็นอันเดียวกันซึ่งกฎเกณฑ์บางอย่างที่เกี่ยวกับใบตราส่ง (International Convention for the Unification of Certain Rules Relating to Bill of Lading 1924 (Hague Rules) แก้ไขปี 1968 (Hague – Visby Rule)

อนุสัญญาเกี่ยวกับการขนส่งทางอากาศ (Convention for the Unification of Certain Rule Relating to International Carriage of Goods by Air 1929 (Warsaw Convention) แก้ไขครั้งแรกปี 1955 (The Hague Protocal) เพิ่มเติมปี 1961 (Guadalajara) แก้ไขปี 1971 (Guatemala Protocal) แก้ไขปี 1975 (Montreal additional Protocal 1 , 2 , 3 และ 4)

อนุสัญญาเกี่ยวกับการขนส่งทางถนน (Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road , Geneva 1956

อนุสัญญาเกี่ยวกับการขนส่งทางทะเล (United Nations Convention on the Carriage of Goods by Sea (Hamburg Rules) 1978

อนุสัญญาเกี่ยวกับการขนส่งทางรถไฟ (Convention Concerning International Carriage of Goods by Rail (COTIF) Bern 1980

อนุสัญญาเกี่ยวกับการขนส่งหลายรูปแบบ (United Nation Convention on International Multimodal Transport of Goods , Geneva 1980

อนุสัญญาเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทได้แก่ Geneva Convention on the Execution of Foreign Arbitral Awards 1927

Convention on the Recognition and the Enforcement of Foreign Arbitral Awards 1958 (New York convention)

อนุสัญญาเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลในคดีแพ่งและพาณิชย์ (Convention on Jurisdiction and Enforcement of Judgement in Civil and Commercial Matters , Brussels 1968 Lugano 1988)

องค์กรที่สำคัญในการผลักดันให้มีการยกร่างอนุสัญญาต่างๆดังกล่าวได้แก่ United Nation commission on International Trade Law (UNCITRAL) และUnited Nations Commission on Trade and Development

นอกจากนี้ยังมีประเพณีทางการค้าซึ่งหอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce) ได้รวบรวมประเพณีทางการค้าระหว่างประเทศในหลายเรื่องและจัดพิมพ์เป็นกฎเกณฑ์ทางการค้าขึ้นที่สำคัญได้แก่

1. International Rules for the Interpretation of Trade Terms หรือ เรียกสั้นๆ ว่า Incoterms (International Commercial Terms) 1980 พิมพ์ครั้งแรกปี 1936 ปรับปรุง แก้ไขปี 1953 1967 1976 แก้ไขและปรับปรุง 1990 2000 2010 คู่สัญญาอาจตกลงโดยชัดแจ้งในสัญญาให้ใช้ Incoterms บังคับกับกรณีของตน บางประเทศบัญญัติให้มีผลใช้บังคับอย่างกฎหมาย เช่น ประเทศสเปน

2. The Uniform Customs and Practice for Documentary Credit (UCP) พิมพ์ครั้งแรกในปี 1933 ต่อมามีการปรับปรุงแก้ไขปี 1951 1962 1974 1983 1994 2007 ซึ่งเกี่ยวข้องกับชำระเงินโดยเลตเตอร์ออฟเครดิต สมาคมธนาคารประเทศต่างๆ ให้การยอมรับและนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย

3. The Uniform Rules for Collections 1990
4. The Problem of Clean Bills of Lading (1974)
5. The ICC Rules of Conciliation and Arbitration 1988
6. Uniform Rules for a Combined Transport Document (1975)
7. Uniform Rules for Contract Guarantees 1978

เนื่องจากประเทศไทยมิได้เป็นภาคี หรือให้สัตยาบันในอนุสัญญาใดๆ ตามที่ได้กล่าวมา กฎหมายและกฎเกณฑ์ทางการค้าที่น่าจะนำมาพิจารณาเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศได้แก่

1. พระราชบัญญัติว่าด้วยการชดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ.2481
2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้ นิติกรรม สัญญา และเอกเทศสัญญา ลักษณะซื้อขาย รับขน ตัวแทน ประกันภัย ตัวเงิน
3. พระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.2534
4. พระราชบัญญัติการรับขนของทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ.2556
5. พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545
6. พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา
7. พระราชบัญญัติศุลกากร
8. พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.2522
9. พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544
10. พระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล 1906 ของประเทศอังกฤษ (Marine Insurance Act 1906) (คำพิพากษาฎีกาที่ 999/2546)
11. Incoterms 2000
12. Uniform Customs and Practice for Documentary Credit (UCP 600)
13. Uniform Rules for Collection 1990

อาจารย์ สุนัย มโนมัยอุดม

ประวัติการศึกษา

นิติศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมดี เหรียญเงิน)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เนติบัณฑิตไทย

เนติบัณฑิตอังกฤษ (Gray's Inn)

ประกาศนียบัตรและประกาศนียบัตรชั้นสูง

หลักสูตรการปฏิบัติการ

จิตวิทยาฝ่ายอำนวยการรุ่นที่ 45 สถาบัน

จิตวิทยาความมั่นคง

หลักสูตรการเมืองการปกครองใน

ระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหาร

ระดับสูง รุ่นที่ 11 สถาบันพระปกเกล้าฯ

หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง สถาบัน

วิทยาการตลาดทุน รุ่นที่ 6

หลักสูตรทรัพย์สินทางปัญญาสำหรับนัก

กฎหมาย (AOTS & JIII)

ประวัติการทำงาน

พนักงานอัยการ

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดทุ่งสง

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสุรินทร์

ผู้พิพากษาศาลหัวหน้าศาลช่วยทำงานใน

ตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

เลขานุการศาลอุทธรณ์ภาค 2

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลแพ่งกรุงเทพใต้

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลทรัพย์สินทาง

ปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

เลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปราม
การทุจริตภาครัฐ
อดีตอาจารย์โรงเรียนนายร้อยตำรวจสาม
พราน
อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลอุทธรณ์ ภาค 1
อาจารย์ผู้บรรยายกฎหมายการค้าระหว่าง
ประเทศ สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติ
บัณฑิตยสภา